

Monumenten langs de fietsroute Open Monumentendag 2025

1 Dorpskerk, Plein 3 (Open Monument)

2 Baljuwhuis, Plein 1. Het Baljuwhuis is rond 1745 gebouwd voor de baljuw en schout (soort burgemeester en hoofd van de lokale rechtbank) Joan van Gybelant en zijn echtgenote Ellegonda Linthorst. Hoog aan de voorgevel is het wapen van de familie Van Wassenaer aangebracht. De Van Wassenaers waren ambachtsheer ('de hoogste baas') van het dorp. Later woonden hier enkele opeenvolgende burgemeesters. Voor burgemeester Robert baron van Zuylen van Nijvelt werd in 1895 aan de rechterzijde van het huis een eetzaal aangebouwd. Het huis wordt nu particulier bewoond.

3 Restaurant Van Veen, Plein 14. Dit pand met zijn antiek lijkende trapgeveltjes is gebouwd in 1958 door de lokale architect Herman de Jong. Het werd een souvenirwinkel met links ervan een schilderswerkplaats. Voor 1958 stond hier al eeuwenlang een huis dat vanaf ongeveer 1880 in gebruik was als café onder de naam De Goede Hoop. Het huidige pand kreeg vanaf 1987 een horecafunctie.

4 Herenhuis Neyenburgh, Schoolstraat 27. Op de plaats van dit witte herenhuis stond al in de Middeleeuwen een groot woonhuis, dat bewoond werd door voorname lieden. In de negentiende eeuw was hier een kostschool gevestigd met bijna dertig leerlingen. In 1885 liet Martinus graaf van Limburg Stirum het huis door architect J. L. Werdes met een verdieping verhogen. Hij noemde het vernieuwde huis Neyenburgh, naar een eigenaar uit de zeventiende eeuw. Het is nu een kantoorpand.

5 Voormalige boerderij, Schoolstraat 29 (Open Monument)

6 Wasnarhoeve, Van der Doeslaan 1. Dit landhuis werd in 1928 gebouwd op een deel van de vroegere buitenplaats Rijksdorp, die uit de zeventiende eeuw stamde. Architect was de uit Dordrecht afkomstige Frans Stam, die bouwde voor de eveneens Dordtse houthandelaar Gerardus Daniel van Es Gips. In het huis, dat wel iets doet denken aan een zeventiende-eeuwse boerderij, zijn vele soorten hout verwerkt. Het huis diende na de Tweede Wereldoorlog een tijd als jeugdhoeve en later als politeschool. Het is nu weer een woonhuis.

7 Bunkers Rijksdorp, Van der Doeslaan 3 (Open Monument)

8 Johanneshoeve, Oostdorperweg 208. Deze boerderij stamt uit de zeventiende eeuw. Bij een brand in 1932 werd de boerderij grotendeels verwoest. Het woongedeelte werd hersteld naar ontwerp van G.J. van der Mark (architect en oud-brandweercommandant). Daarbij werd de voorgevel aanzienlijk versmald. Bij de herbouw werden tweedehands bouwmaterialen gebruikt. De boerderij is vernoemd naar de vroegere bewoner Johannes Binnendijk.

9 Oostdorperhoeve, Oostdorperweg 210. Deze langgevelboerderij stamt uit de achttiende eeuw. De boerderij werd in de twintigste eeuw sterk verbouwd en als villa in gebruik genomen. Daarna volgden enkele restauraties en werd de oude gedaante van de boerderij gereconstrueerd. De Oostdorperhoeve wordt tegenwoordig gebruikt voor feestelijke en meer serieuze bijeenkomsten.

10 Boerderij Ter Weer, Deijlerweg 153. Blikvanger is het vroegere woongedeelte van de boerderij, met aan de rechterkant de opkamer en een grote kelder eronder. De boerderij wordt al rond 1550 in archiefstukken vermeld. Zij hoorde bij het Huis ter Weer, een van oorsprong middeleeuws kasteeltje dat was gelegen tussen de boerderij en de huidige Seringenlaan. Het Huis ter Weer is in 1738

afgebroken. Het kasteelterrein werd toen weiland en werd gevoegd bij de landerijen van de boerderij. De voormalige boerderij is nu een dependance van de Amerikaanse School.

11 Sint Jozefkerk, Van Cranenburchlaan 31/ Parklaan 28. Deze rooms-katholieke kerk is gebouwd in 1960-1961 naar ontwerp van Jan van der Laan, die in de jaren dertig de Goede Herderkerk aan de Stoeplaan bouwde. De Sint Jozefkerk is een mooi voorbeeld van de zogeheten 'Bossche School' die traditionele bouwmaterialen als baksteen combineert met in het zicht gelaten modern materiaal zoals beton. Door het teruglopende aantal kerkbezoekers in Wassenaar moest deze kerk in 2022 worden gesloten. Sindsdien wordt er gewerkt aan plannen voor een gezondheidscentrum in het voormalige kerkgebouw.

12 Deijlerhuis, Hofcampweg 3. Voor de protestantse bewoners van de sinds 1923 aangelegde woonwijk Deijlroord werd in 1951 dit kerkgebouw gerealiseerd. Opdrachtgever was de kerkvoogdij der Nederduits Hervormde Gemeente. Architect J.W. Blok een degelijk gebouw neer te zetten, dat als kerk herkenbaar was door de hoge ramen, de stenen klokkenstoel met luidklokje en een roosvenster. Sinds 1977 is dit kerkje ook in gebruik als wijkgebouw.

13 Boerderij Zuidhof, Rijksstraatweg 269. Deze boerderij is vanaf de openbare weg mooi te zien, liggend in het weiland. Het woongedeelte stamt uit de zestiende eeuw. De opkamer (met een grote kelder eronder) werd in de zeventiende eeuw waarschijnlijk gebruikt als zomerverblijf door de rijke eigenaar uit de stad. Het achterliggende boerderijgedeelte werd verpacht. De boerderij is nog steeds in gebruik als veebedrijf.

14 Landgoed Zuidwijk, Rijksstraatweg 247 (Open Monument)

15 Huize Den Deijl (Poort 1893), Rijksstraatweg 390. Het pand is in 1892 gebouwd als koetshuis en paardenstalling, als onderdeel van de toen geheel vernieuwde herberg De Nieuwe Deijl. De herberg werd in 1926 verbouwd tot autoshowroom en het koetshuis werd restaurant. De autoshowroom maakte in 1985 plaats voor nieuwbouw (nu meubelzaak). Het koetshuis/restaurant kreeg na leegstand een ingrijpende restauratie die in 2021 werd afgerond. Het kreeg daarna zijn horecafunctie weer terug.

16 Koepel en portierswoning De Paauw, Raadhuislaan 1a (Open Monument)

17 Landhuis Schakenburg, Raadhuislaan 1. Voor Robertus van Schaik uit Rotterdam, directeur van een tabaksfabriek, ontwierp de Wassenaarse architect Marinus van de Wall in 1923 dit landhuis in de vorm van een zeventiende-eeuws Hollands kasteel. Ook de betimmeringen van het interieur waren uitgevoerd in zeventiende-eeuwse stijl. Het benodigde hout kwam uit Oostenrijk.

18 Raadhuis De Paauw, Raadhuislaan 22 (Open Monument)

19 Villa De Pauwhof, Paauwlaan 2a (Open Monument)

20 Villa Ruys, Paauwlaan 6 (Open Monument)

21 Rijnlands Lyceum, Backershagenlaan 5 (Open Monument)

22 't Hertenhuisje, landgoed Wiltzangk (Open Monument)

23 Theekoepel Backershagen, Rust en Vreugdlaan 1a. Deze monumentale koepel is rond 1770 gebouwd op de buitenplaats Backershagen. De heuvel waarop de koepel staat is door arbeiders opgeworpen. In de koepel konden de Backers hun gasten ontvangen en laten genieten van het uitzicht op het omringende park en de wijde omgeving. C. Johan Kieviet, auteur van de bestseller Dik

Trom, schreef een jeugdboek over de 'Geheimzinnige koepel' die (ook in werkelijkheid) was voorzien van een geheime deur.

24 Villa Rust en Vreugd, Van Ommerenlaan. Aan een waterpartij langs de Van Ommerenlaan staat deze witte villa uit 1923. Opdrachtgever was de Rotterdamse reder Philippus van Ommeren, de architect was Samuel de Clercq. Het huis heeft classicistische trekjes. Op het dak staan vier beelden die de jaargetijden symboliseren.

25 Boerderij De Raaphorst, Raaphorstlaan (Open Monument)

26 Woonboerderij Klein Rust en Vreugd, Raaphorstlaan 6. Deze voormalige boerderij is kort voor 1731 gebouwd. Lange tijd behoorde deze boerderij bij de buitenplaats Rust en Vreugd. De boerderijfunctie werd overgenomen door de nieuwgebouwde boerderij De Raaphorst (Raaphorstlaan...). De boerderij werd opgedeeld in twee woningen. In 1971 verbouwde architect Reinier Jacob van Dam het gebouw tot een pittoreske woonboerderij.

27 Woonboerderij Achterlaanhoeve, Raaphorstlaan 1. Al in de vijftiende eeuw staat er een boerderij op deze locatie. Het oudste deel van de huidige boerderij stamt uit de zestiende eeuw. Lange tijd behoorde deze boerderij bij het landgoed Duivenvoorde in Voorschoten, evenals enkele andere boerderijen aan de Raaphorstlaan. Nadat het boerenbedrijf was opgeheven, volgde in 2003 een ingrijpende restauratie tot woonboerderij.

28 Joodse begraafplaats, Het Kerkehout 6 (Open Monument)

29 Kasteel De Wittenburg, Landgoed De Wittenburg 1. Jonkheer Helenus Marinus Speelman, nazaat van een gouverneur-generaal van Nederlands-Indië, kon tussen 1899 en 1901 uit ruime beurs dit kasteel laten bouwen. Het verrees op een buitenplaats die in de zeventiende eeuw en later het Groot Hoefijzer werd genoemd. De Wittenburg lijkt sterk op kasteel Zuylestein bij Leersum waar Speelman eerder had gewoond. De architect was J.J. van Nieukerken die werd bijgestaan door zijn twee zoons. Om een 'oudhollands' effect te krijgen, werd het interieur opgesierd met zeventiende-eeuwse elementen (zoals open haarden) die uit historische panden waren gesloopt. Tegenwoordig is het kasteel onder meer ontvangstcentrum, restaurant en hotel.

30 Koffiehuisje, Buurtweg/hoek Zijdeweg. Limonadefabrikant Theodoor van Keeken liet rond 1900 in en om Den Haag meerdere van deze identieke houten kioskjes neerzetten, naar ontwerp van Frederik Arnold Koch. Hier kon men alcoholvrije consumpties kopen. Dit voorbeeld werd ook elders in Nederland nagevolgd. In Wassenaar stonden meerdere van deze consumptietentjes. Deze kiosk aan de Buurtweg bleef als enige bewaard.

31 Voorlinden, Buurtweg 90. Het Engels aandoende landhuis Voorlinden is in 1912 gebouwd. De opdrachtgever was jonkheer Hugo Loudon die rijk geworden was als medeoprichter en later directeur van een oliemaatschappij (de latere Shell). Hij vroeg de Britse architect R.J. Johnston een ontwerp voor het huis te maken. Op het landgoed stond een veel ouder buitenhuis Voorlinden, dat tegelijk met de bouw van het nieuwe huis werd afgebroken. Tussen 2013 en 2016 verrees naast het landhuis een museumgebouw met veel glas, ontworpen door Dirk Jan Postel. De tuin eromheen is aangelegd door Piet Oudolf. In het landhuis is nu het museumrestaurant van Voorlinden gevestigd.

32 Villa Coromote, Buurtweg 91. Twee dames Loudon, zusters van de aan de overkant van de Buurtweg op Voorlinden wonende Hugo Loudon, lieten dit huis in 1924 bouwen. Qua uiterlijk lijkt het huis sterk op het ten noorden van Voorlinden gelegen landhuis Blankenburg, dat ook tot de bezittingen van de Loudons behoorde. Architect was Samuel de Clercq uit Den Haag (ook ontwerper

van het WAVOpark en het Johannahuis, beide aan de Schouwweg). Het interieur van Coromote werd voorzien van zestiende en zeventiende-eeuwse elementen uit gesloopte herenhuizen.

33 Portierswoning Groot Haesebroek, Buurtweg 14. Naast de witte woning geeft het voormalige inrijhek aan dat hier ooit de ingang was van het landgoed Groot Haesebroek. Deze woning is rond 1860 gebouwd in opdracht van prins Frederik (zoon van koning Willem I) die huize De Paauw bewoonde en ook het landgoed Groot Haesebroek aankocht. Kort na 1900 werd de portierswoning in gebruik genomen als theeschenkerij. Auberge de Kieviet nam deze functie enkele jaren later over.

34 Villa Klein Haesebroek, Schouwweg 106 (Open Monument)

35 Villa Schouwenhoek, Schouwweg 102. In 1917-1918 werd deze villa gebouwd als 'vakantiehuis' voor de in Amsterdam wonende koopman Clemens Berlage en zijn gezin. Als architecten traden Co Brandes en Johan Wouters op. Zij lieten zich inspireren door de Engelse landhuisbouw en door traditionele lokale architectuur in Nederlands Indië (Indonesië). In 1928 brandde de villa gedeeltelijk af. Het huis werd herbouwd en vergroot (o.a. met een aangebouwde garage) en het riet van de kap werd vervangen door daktegels. Bij een restauratie in de jaren negentig kreeg het pand weer een rieten dak.

36 Kerk de Goede Herder, Stoeplaan 4 (Open Monument)

37 Kasteel Oud Wassenaar, Park Oud Wassenaar 1. De puissant rijke landeigenaar Cornelis Jan van der Oudermeulen liet in 1876-1879 dit kasteel bouwen, dat zowel was geïnspireerd door zestiende-eeuwse kastelen aan de Loire als door Hollandse raadhuisen (trapgevels) uit de Gouden Eeuw. Rond het kasteel werd een uitgestrekt park met een waterpartij aangelegd. Na het overlijden van Van der Oudermeulen in 1904 werd het kasteel door zijn erfgenamen verkocht. In 1910 opende het zijn deuren als hotel. Ongeveer veertig jaar geleden zijn op het terrein appartementengebouwen verzezen en werd het kasteel partycentrum.

38 Villa Frisia State, Lindelaan 2-8. Het Haagse architectenbureau Hoek, Wouters en Brandes realiseerde in 1910 dit grootse complex (let op: recht vooruit staat het voormalige koetshuis en autostalling, rechts aan het voorplein staat het landhuis) voor de Rotterdamse tabakshandelaar De Monchy. Het huis is gebouwd in de nieuw Historische bouwstijl met invloed van de Neo-Hollandse renaissance en de Engelse landhuisstijl. Van 1965 tot 1994 was hier een kindertehuis onder de naam De Sonnenburgh gevestigd. De villa en de bijgebouwen worden nu als woning gebruikt.

39 Landhuis The Oaks, Groot Haesebroekseweg 61. De Wassenaarse architect Marinus van de Wall was gespecialiseerd in grote villa's in de Engelse landhuisstijl. Deze villa heeft dan ook alle kenmerken van een Engels landhuis uit ongeveer 1600, maar werd tijdens de bouw in 1929 wel voorzien van moderne gemakken als elektriciteit, stromend water en centrale verwarming.

40 Residentie Ierland, Groot Haesebroekseweg 33. Het architectenduo Co Brandes en Johannes Wouters leverden in 1916 een zeer klassiek ogend landhuis af. Opvallend is de entree in het midden van de voorgevel, waarboven een op zuilen rustend balkon is aangebracht. Opdrachtgeefster was de Nederlandse, in Berlijn geboren Marie Louise Das van Eegen. Na haar woonde hier lange tijd Bruno Klaare, president-directeur van Esso Nederland, die het pand in 1929 liet verbouwen.

41 Sint Willibrorduskerk, Kerkstraat 77 (Open Monument)

42 Korenmolen Windlust, Molenplein (Open Monument)

43 Bonifaciuschool, Kloosterland 5 (Open Monument)